

Nepředmětné myšlení

Tzv. nepředmětné myšlení nesmíme chápat jako alternativu myšlení předmětného v tom smyslu, že bychom chtěli všechno předmětné myšlení zahrnout a nahradit je úplně a kompletně myšlením nepředmětným. Myšlení samo je cosi tak bohatě složitého a mnohotvarého, že nemůže být nikdy své bohatosti zbaveno a redukováno jen na jeden způsob. Důraz na „nepředmětnost“ (nepředmětný způsob, nepředmětné konotace atd.) má právě naopak význam v tom, že ukazuje na redukující způsob myšlení zpředměťujícího. Nemá-li se tento důraz míjet smyslem, nesmí se sám stát novou redukcí, ale ani takové nové redukcí napomáhat. Skutečnost sama má „opravdu“ dvojí stránku, dvojí charakter, předmětný i nepředmětný. Bylo by nesmyslné chtít se teď orientovat jen na tu stránku nepředmětnou, a to v opozici proti dosavadním tendencím popírajícím nebo aspoň falšujícím způsobem zpředměťujícím tu stránku druhou, předmětnou. Jednostranný nebo spíš silný či převažující důraz na nepředmětnou stránku skutečností má – a legitimně může mít – jen situační a tedy dočasnou oprávněnost. Stejně tak by bylo možno provádět jen revizi myšlení dosavadního, ale nebylo by to dost účinné, protože setrvačnost některých stránek lidského myšlení je neuvěřitelně mocná. Ovšem je tu jedna výjimka: zatímco ryzí předmětnost není možná, ryzí nepředmětnost je základem vší skutečnosti.

(Písek, 110919-1.)